

2026-03-31

Minnesanteckningar från möte med Samrådsgruppen för Biosfärområde Kristianstads Vattenrike den 23 mars 2026 på naturum Vattenriket.

Närvarande:

Fredrik Angsmo, Förtroendevald
Eva Berglund, Näringslivs- och kommunikationsenheten, Kommunledningskontoret
Oskar Nilsson, Kommunledningskontoret
Carina Jönsson Lindholm, Kultur- och fritidsförvaltningen
Therese Granekull, Barn- och utbildningsförvaltningen
Carina Wettemark, Enheten för Biosfär och naturum, Kommunledningskontoret
Per Torstensson, Enheten för Biosfär och naturum, Kommunledningskontoret
Ebba Trolle, Enheten för Biosfär och naturum, Kommunledningskontoret
Sofie Falinder, Enheten för Biosfär och naturum, Kommunledningskontoret
Åsa Pearce, Enheten för Biosfär och naturum, Kommunledningskontoret
Josefin Svensson, Enheten för Biosfär och naturum, Kommunledningskontoret
Anders Hallengren, Naturvårdsenheten Länsstyrelsen Skåne
Ingela Lundqvist, Naturvårdsenheten Länsstyrelsen Skåne
Roger Zetterqvist, Vattenrikets vänner
Erik Baekstedt, Nedre Helgeåns Regleringsföretag
Flemming Lindskov, Naturskyddsföreningen i Kristianstad
Patrik Jönsson, Christianstads Motorbåtsklubb
Bengt Hellberg, Beckhovets fiskebodsörening

1. Ordförande öppnar mötet

Mötet öppnades av mötesordförande Fredrik Angsmo. Därefter följde en presentationsrunda.

2. Vattenrikets verksamhetsberättelse 2025, Carina Wettemark, biosfärkoordinator, Biosfärkontoret

Året som gick firade Vattenriket 20 år som biosfärområde på många olika sätt. Det var också året då Biosfärkontoret skickade in sin andra tioårsutvärdering till Unesco. Dessutom genomfördes insektsinventeringar och biosfärläger, en ny fiskebrygga kom på plats, många människor besökte naturum, ett internationellt ungdomsforum arrangerades och ideella tranvändar bemannade Pulken. Carina Wettemark berättade vidare att naturum visades upp på arkitekturbiennalen i Venedig, att projektet naturligtvis på Näsby gav möjlighet åt fler barn att komma ut i naturen och att det övergripande verksamhetstemat för året var naturbaserade lösningar.

3. Nya ansökningar, Carina Wettemark

Carina gick igenom forskningsansökningar och andra projektansökningar som lämnats in av Biosfärkontoret tillsammans med andra verksamheter. Ansökningarna greppar över allt från uppföljning av stenrev med eDNA och effekten av brunifiering på vattenkvalitet till att engagera unga med orienteringsaktiviteter och en fortsättning på arbetet för en mer hållbar Östersjön inom nätverket Biosphere for Baltic.

4. Vattenrikets Handlingsprogram 2026-2030, Carina Wettemark

Unescos tioårsutvärdering blev ett avstamp framåt för biosfärområde Kristianstads Vattenrike. Verksamheten fortsätter enligt Unescos uppdrag till biosfärområden: att bevara och utveckla natur och kulturvärden och bidra med logistiskt stöd. Carina gick igenom de dokument som styr arbetets

strategiska inriktning: Det bygger på Unescos *World Network of Biosphere Reserves Statutory Framework*, den globala *Hangzhoustrategin* för Unescos biosfärprogram, Agenda 2030, de nationella miljömålen och friluftsmålen, Kristianstads kommuns Vision 2030 och strategi för hållbar utveckling samt Naturvårdsverkets riktlinjer för naturum. Den globala ramen har förstärkts ytterligare genom FN:s Kunming–Montreal-ramverk (*Kunming–Montreal Global Biodiversity Framework*, KMGBF) och EU:s naturrestaureringsförordning (NRF) samt den nya svenska strategin och handlingsprogrammet för biologisk mångfald och ekosystemtjänster.

Arbetet i det nya handlingsprogrammet koncentreras i fyra fokusområden; Robusta ekosystem och rik biologisk mångfald, Visa vägen ut, lärande och engagemang, Näringsliv för natur och människa och Samhällsutveckling, resiliens och klimat. Inom dessa fokusområden rymms många olika aktiviteter och åtgärder. Några nya områden är: arbete med invasiva arter, eDNA, plantering av blåstång och anläggande av stenrev. Tre nya lärplatser ska komma på plats och naturums utställning förnyas. Vi ska arbeta mer med medborgarforskning och stärka engagemanget bland unga och volontärer i naturvård och uppföljning, samt fördjupa det internationella samarbetet. Det blir vidare fokus på att få ihop ett livskraftigt lantbruk som förenar ekonomi, naturvärden och beredskap.

Inga inspel har kommit in under remisstiden som gick ut den 20/3. Samrådsgruppen antog Handlingsprogrammet. Nästa steg är att kommunstyrelsen för Kristianstads kommun beslutar att anta handlingsprogrammet vid sitt möte i maj.

5. Öringsvandring i Mjöån, filmad inom projektet Supported by Nature, Per Torstensson, limnolog, Biosfärkontoret

Per berättade om sitt arbete med öringens reproduktion i Mjöån. För att få tillbaka liv i vattnet har han jobbat med död ved i form av alstammar, som han huggit ner och placerat ut i vattnet. På så sätt nås flera syften: att få vattnet att slingra sig fram och tillföra död ved som blir mat till olika organismer. Stockarna ändrar flödet så att stenar sorterar och flyttas, vilket skapar lekplatser och uppväxtplatser för öringar. Åtgärderna har utförts i samarbete med elever från Önnestadsgymnasiet. I projektet Supported by Naturen har Biosfärkontoret köpt in en fiskkamera för att studera fiskförekomsten i ån. Per visade uppskattade filmklipp på öringsvandring och lek.

Fikapaus

6. 50 år på 15 minuter – Nordöstra Skånes fågelklubb jubilerar, Nils Waldemarsson, ordförande Nordöstra Skånes fågelklubb

Nils redogjorde för när, varför och hur fågelklubben bildades - 23 maj 1976. Första medlemsbladet finns kvar och syftet är än i dag att främja utforskandet och skyddet av fågelfaunan och dess miljö i nordöstra Skåne och till allmänheten sprida intresset för fåglar och fågelskydd. I dag har föreningen 500-600 medlemmar och verksamhetsområdet är Kristianstad och Bromölla. Inventeringar är en nyckelaktivitet för föreningen, som sedan starten och fortfarande inventerar gäss och örnen i området. 1978 fanns det 25 grågäss – då var de en raritet. Det fanns vid samma tid 18 havsörnar - idag har vi ett 80-tal. Sämre har det gått för kungsörnen: 1978 räknades 18 migrerande kungsörnar – idag räknas bara en eller ett par. Nils betonade hur viktiga dessa långa serier av inventeringar är. Fågelskydd är en viktig fråga för Nordöstra Skånes fågelklubb, som stöder verksamhet i biosfärområdet med underökningar av vadarpopulationer och räkning av tranor.

Klubbfågeln är rödspöven, som även gett namn till medlemskriften Spöven, som kommer ut med fyra nummer per år. Dessutom har klubben en hemsida sedan 1998, facebookside med 1139 medlemmar, lokalt larm med 946 medlemmar, band Nordöstra Skåne, för ovanliga fåglar och bedriver en omfattande exkursionsverksamhet.

7. Transsäsongen 2026, Åsa Pearce, informationsansvarig Biosfärkontoret och Anders Hallengren, reservatsförvaltare, Länsstyrelsen Skåne

Åsa och Anders redogjorde för läget kring matning av tranor och mottagande av besökare samt informerade för förberedelserna vid ett stort utbrott av fågelinfluensa bland tranorna vid Pulken. Matningen kommer att fortsätta så länge inga andra råd kommer från Statens veterinärmedicinska anstalt, SVA. Skulle ett stort antal tranor insjukna har Länsstyrelsen ansvar att ta hand om döda fåglar och eventuellt avliva sjuka fåglar. Kristianstads kommun har ansvar för att om så behövs stänga besöksplatsen Pulken. Skälet är att besökare kan innebära en onödig stress för sjuka tranor och det är viktigt att personal som arbetar med hantering av sjukdomsutbrottet kan arbeta ostört. För besökarna är det inte någon trevlig upplevelse att se sjuka och döende fåglar.

8. Blåstångskväll vid Snickarhaken, Sofie Falinder, vikarierande ekolog, Biosfärkontoret

I somras arrangerade Biosfärkontoret inom projektet BFB-FG det internationella ungdomsforumet Waves for change i Furuboda. Ett 40-tal unga vuxna från biosfärområden runt Östersjön samlades för att tillsammans utforska havet och naturbaserade lösningar. I en workshop fick de föreställa sig en önskvärd framtid för ett hållbart Östersjön. I en kreativ process tog de fram målningar och skrev en Call to action som vi jobbar vidare med i Vattenriket. Det har resulterat i en utställning som ska visas på naturum och digitalt och en blåstångskväll, där vi bjuder in unga vuxna att vara med och skrubba stenar för att hjälpa blåstången sprida sig.

9. Infopunkter

Nyheter från Länsstyrelsen, Anders Hallengren, reservatsförvaltare, Länsstyrelsen Skåne och Ingela Lundqvist, Enhetschef, Naturvårdsenheten, Länsstyrelsen Skåne

En ny avsiktsförklaring om fortsatt samarbete mellan länsstyrelsen, biosfärområdet och Kristianstads kommun är på gång. Ingela har presenterat den för landshövdingen, som tycker den är bra.

Avsiktsförklaringen säkrar ett fortsatt samarbete kring våtmarker, skötsel och naturvård. I nästa vecka undertecknas avtalet av båda parter. Ett nytt avtal för naturvårdsskötseln är också på gång för att få ut det bästa av bådas kompetenser och resurser.

Naturvårdsenheten har fått öronmärkta pengar, 2,8 miljoner, till att rusta upp leder. Även natura 2000-områden har fått öronmärkta pengar, liksom gränsmarkeringar. Övergripande har Länsstyrelsen fått besparingskrav och anställningsstopp minst fram till juni, förmodligen även i höst. Hagaskogen utanför Gärd's Köpinge ska skyddas och ett nytt reservat, Rallatedalen, tas fram. Det tillkommer naturreservat i Lillehem och på Linderödsåsen och Maglehem kommer att utökas och det blir nya föreskrifter kommer för Friseboda. Bevarandeplan för Vramån och Äspet ska uppdateras. Naturrestaureringsförordningen är i fokus och Lifeprojektet Life is a beech går in på sista året.

Naturum: vårprogrammet och NaturligtVis på Näsby, Ebba Trolle, naturumföreståndare

NaturligtVis på Näsby ger barn från Näsby en möjlighet att komma ut i naturen och till naturum.

Projektidén kommer från Vattenrikets vänner och genomförs med stöd av Sparbanken Skåne.

Initiativet är en del av den kommunala satsningen Stadsutveckling Näsby och drivs med stort engagemang från naturpedagoger och naturvägledare vid naturum Vattenriket. Eleverna kommer från Lingenässkolan och Fröknegårdsskolan.

Just nu är det fokus på tranor i naturums program. Några tips som kan vara speciellt intressanta för Samrådsgruppens medlemmar är 11 maj då Per guidar vid Mjöån där Biosfärkontoret testat olika metoder för att stärka den biologiska mångfalden. 14 maj blir det strandvandring längs kusten med Ulrika Hedlund. Hon pratar om naturvärden, ålgräs, levande havsväggar och sten. Den andra juni på biosfärdagen blir det biosfärbuss till projekt i både våta och torra miljöer. I sommar håller Vattenrikets vänner Lillöborgens öppen på helgerna.

10. Nästa möte är måndag 8/6 i fält. Mer information kommer.

Vid pennan, Åsa Pearce, informationsansvarig, Biosfärkontoret

Sändlista:

Fredrik Angsmo, Förtroendevald
 Maria Hofvendahl Svensson, Förtroendevald
 Ullrika Tollgren, Förtroendevald
 Jimmy Källström, Tekniska förvaltningen
 Richard Wilhelmsson, Tekniska förvaltningen
 Louise Andersson, Samhällsutveckling, Kommunledningskontoret
 Joel Hallgren, Mark- och exploateringsenheten, Kommunledningskontoret
 Helen Wighagen, Näringslivs- och kommunikationsenheten, Kommunledningskontoret
 Linnea Skoogh, Hållbarhetsenheten, Kommunledningskontoret
 Eva Berglund, Näringslivs- och kommunikationsenheten, Kommunledningskontoret
 Peter Osgyani, Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen
 Ulrika Hedlund, Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen
 Carina Jönsson Lindholm, Kultur- och fritidsförvaltningen
 Lina Hjertkvist, avdelningschef fritidsavdelningen, Kultur och fritid
 Therese Granekull, Barn- och utbildningsförvaltningen
 Carina Wettemark, Enheten för Biosfär och naturum, Kommunledningskontoret
 Sofie Falinder, Enheten för Biosfär och naturum, Kommunledningskontoret
 Åsa Pearce, Enheten för Biosfär och naturum, Kommunledningskontoret
 Per Torstensson, Enheten för Biosfär och naturum, Kommunledningskontoret
 Anna Borgström, Enheten för Biosfär och naturum, Kommunledningskontoret
 Håkan Östberg, Enheten för Biosfär och naturum, Kommunledningskontoret
 Karin Magtorn, Enheten för Biosfär och naturum, Kommunledningskontoret
 Ebba Trolle, Enheten för Biosfär och naturum, Kommunledningskontoret
 Josefin Svensson, Enheten för Biosfär och naturum, Kommunledningskontoret
 Sam Peterson, Enheten för Biosfär och naturum, Kommunledningskontoret
 Sussie Söderlundh, Enheten för Biosfär och naturum, Kommunledningskontoret
 Erik Kohlström, Enheten för Biosfär och naturum, Kommunledningskontoret
 Tommy Åkerlund, Enheten för Biosfär och naturum, Kommunledningskontoret
 Brita Torstensdotter Larsson, Enheten för Biosfär och naturum, Kommunledningskontoret
 Abigail Sykes, Enheten för Biosfär och naturum, Kommunledningskontoret
 Ingela Lundqvist, Naturvårdsenheten Länsstyrelsen Skåne
 Cecilia Backe, Naturskydds-enheten Länsstyrelsen Skåne
 Anders Hallengren, Naturvårdsenheten Länsstyrelsen Skåne
 Maria Sandell, Naturvårdsenheten Länsstyrelsen Skåne
 Therese Ludwig, Skogsstyrelsen
 Karl Magnus Adielsson, Region Skåne
 Roger Zetterqvist, Vattenrikets vänner
 Krister Asplund, Ålakademin
 Claes Bergkvist, Ålakademin
 Ingemar Jönsson, Högskolan Kristianstad
 Thomas Beery, Högskolan Kristianstad
 Pål Nilsson, LRF Kristianstad kommun
 Staffan Gertzell, LRF Kristianstads kommun
 Flemming Lindskov, Naturskyddsföreningen i Kristianstad
 Hans Cronert, Nordöstra Skånes Fågelklubb
 Nils Waldemarsson, Nordöstra Skånes Fågelklubb
 Fredrik Svensson, Nedre Helgeåns Fiskevårdsområde
 David Johansson, Kristianstad Bromölla Jaktvårds-krets 5
 Roger Jönsson, Kristianstad Bromölla Jaktvårds-krets
 Patrik Jönsson, Christianstads Motorbåtsklubb
 Erik Bækstedt, Nedre Helgeåns Regleringsföretag
 Bengt Hellberg, Beckhovets fiskebods-förening
 Olle Andersson, Kristianstads biodlares drottningklubb

